

CAZINOUL DIN CONSTANȚA

Legat de activitatea estivală a orașului Constanța, Cazinoul, construit pe Faleză, constituie una dintre clădirile emblemă. El se înscrie în preocupările deosebite manifestate de edilii constănțeni menite să ofere vilegiaturiștilor posibilitatea de distracție, construirea unei "casine" în care să se desfășoare viața culturală a orașului. În acest sens, un început modest l-a constituit "salonul de dans", construit în 1880, pe un teren situat în apropiere de Farul genovez. Clădirea, formată dintr-o sală construită din paianță cu pereți exteriori căptușiți cu scânduri vopsite în ulei, "servea de distracție vizitatorului în sezonul băilor" și pentru "baluri de binefacere" organizate de primărie ¹. Este sub forma sub care s-a concretizat intenția de construire a unui cazinou.

Lângă această clădire, "pe un platou mai jos de nivelul bulevardului", în fața unei cafenele, s-a construit în anul următor o terasă așezată pe pari bătuți în pământ, pe care s-au adus brazde de iarbă, flori și s-au așezat mese și scaune pentru consumatori ². Pavilionul și trotuarul dinaintea cafenelei puteau fi folosite de antreprenor doi ani fără chirie, dar cu obligația să instaleze pe bulevard douăsprezece bănci de lemn vopsite, care să fie folosite fără taxe și să rămână după acest termen primăriei ³. Clădirea era luminată în 1882 cu 20 de lămpi amplasate de-a lungul bulevardului și al străzii ce ducea spre port, reprezentând la acea dată 10% din totalul de felinare din oraș ⁴. Reprezentațiile teatrale și balurile organizate în acest modest "salon de dans" au adus comunei în anul 1882/83 un venit de 5.000 lei ⁵. După un deceniu de existență, vechiul imobil devenind neîndestulător și într-o stare avansată de deteriorare, era necesară o altă construcție mai confortabilă. Consiliul comunal se adresează în iulie 1890 unor agenți de construcții din Anglia și Franța și în cele din urmă Societății de construcții publice din București ⁶, cu intenția ca această clădire să fie ridicată pe locul vechiului "casino" și al Farului genovez. Până la obținerea aprobării la 12 februarie 1892, Consiliul Comunal a dat autorizație pentru construirea unui far provizoriu din lemn; Constanța avea acum două faruri, ambele ineficace.

În dorința ca noua clădire să aibă cât mai largă perspectiva spre mare, Primăria a propus direcției hotelului să i se cedeze pe o durată de 4 ani, până în 1896, o parte din terenul "de la poartă dinspre casa lui Sutzu", oferindu-i în schimb profitul ce-l putea realiza din consumația abonaților din cursul verii și din taxa cărților de joc ⁷. Tranzacția nu a reușit și Cazinoul a fost construit la 30 iunie 1893 pe locul cedat de dobrogeanul Benderli ⁸. O schiță de

plan realizată de inginerul Cucu din București prevedea la parter o sală de teatru cu scenă și cabine pentru actori și lojă pe ambele laturi. În partea dreaptă a intrării urma să se construiască o sală de serbări cu aceleași dimensiuni cu sala pentru reprezentații teatrale. La subsol, se aflau dependențele pentru bufetul ce trebuie să funcționeze în paralel ⁹. Clădirea atât de confortabil concepută nu a fost realizată la dimensiunile proiectului. Cazinoul a fost construit după planul întocmit de serviciul tehnic în urma suplimentării sumei prevăzute inițial și a unor măsuri severe împotriva inginerului arhitect care nu calculase corect, subestimând cheltuielile¹⁰. Construcția, recepționată la 30 iunie 1893, era dotată cu o sală de dans, un coridor, mai multe camere și terasele de pe malul mării. Iluminarea se făcea cu lămpi și cu "fanare" la care era folosit petrol de cea mai bună calitate ¹¹.

Noua construcție, instituție de prestigiu a stagiunii ¹² a concentrat întreaga activitate distractiv culturală a orașului. Astfel, "orașul tăcut și pașnic de altă dată - relatează un ziar local - azi e plin de viață și veselie. Neîncetat sosesc noi oaspeți, petrecerile se înmulțesc, monotonia dispăre ca prin minune. Avem muzica militară pe bulevard" ¹³.

Construcția unui edificiu cu funcții asemănătoare marilor cazinouri europene a început prin anul 1904. Inițial planurile sunt întocmite de cunoscutul arh. Petre Antonescu, care proiectează o clădire al cărei stil arhitectonic se inspira din tradițiile artei românești. După terminarea fundațiilor, însă, planurile sunt schimbate, Primăria încredințând modificarea lor unui arhitect francez, D. Renard - care renunță la principiul stilului românesc, în favoarea unui malanj de motive decorative ce încarcă și mai mult greoiul ansamblu. Construit din 1908 sub influența cosmopolită a cazinoului epocii, edificiul constănțean este terminat în 1910, când este inaugurat. În 1912 se fac ultimele retușuri. În partea centrală, terasa fațadei, sprijinită pe un portic larg, e dominată de un vitraliu în evantai; de remarcat partea superioară a clădirii, decorată cu elemente arhitecturale de forma navelor antice (așa numitele rostrale), cu capete de berbec și ghirlande de alge marine.

Interiorul este somptuos, cu scări și balustrade impunătoare, cu coloane îmbrăcate în stucatură, cu pereții având brăie de marmură. Arhitectul rezervase un spațiu și săli de concert, dar, din păcate, aceasta nu are o acustică corespunzătoare.

De-a lungul deceniilor, Cazinoul a găzduit numeroase trupe artistice, dirijori. În 1911, de pildă, concertează aici orchestra F. Strauss (fratele celbrului compozitor). Dar, menirea principală a cazinoului era, desigur, aceea de a adăposti jocuri de noroc.

În săptămânile ce au urmat intrării României în primul război mondial, Cazinoul a fost transformat în spital militar: drapelul Crucii Roșii nu a împiedicat, însă, bombardarea sa, la 6 octombrie 1916, soldată cu victime și cu avarierea parțială ¹⁴.

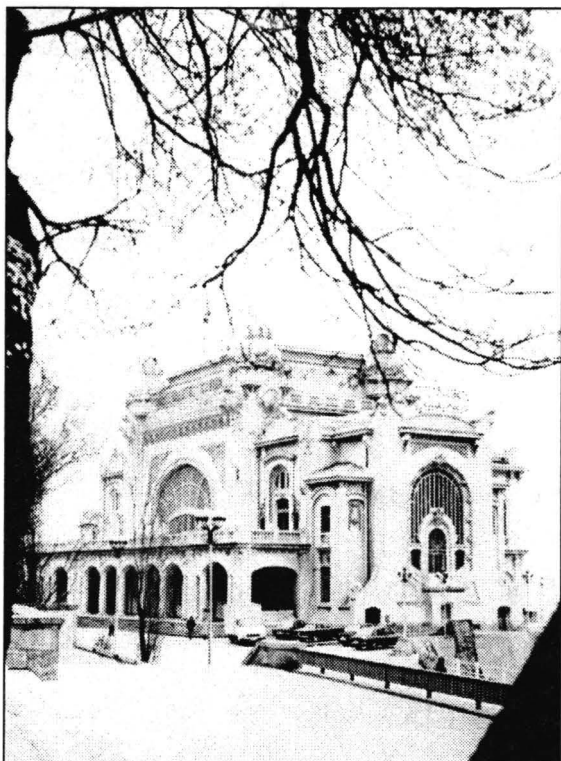
În această clădire cu caracter istoric și cultural, au avut loc evenimente

politice și culturale importante și în perioada interbelică, cum au fost: întâlnirea N.Iorga și Venizelos la Constanța în toamna anului 1931, al treilea Congres general al presei de provincie din România ținut la Constanța în zilele de 28-30 septembrie 1934, al XVIII-lea Congres general al învățătorilor din România, ținut în septembrie 1938 în sala de festivități a Cazinoului.

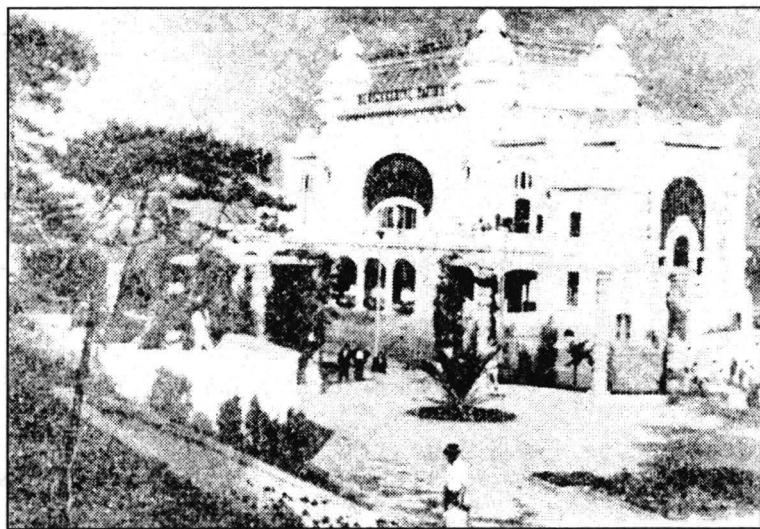
La începutul anului 1985, au demarat lucrările generale de restaurare a acestei vechi clădiri constănțene. Ele s-au terminat în anul 1991 și astăzi, Cazinoul constituie un edificiu cu funcții asemănătoare marilor Cazinouri europene.

NOTE

1. Filiala Arhivelor Statului Constanța, Fond Primăria Constanța, dosar 1/1881, f. 13
 2. Idem, dosar 23/1883, f.12
 3. Arh. Ist. Centrale, Min. Int. Comunale, dosar103/1889, f. 13
 4. Idem, dos. 179/1884, f. 15
 5. Idem, dos. 406/1890, f.45
 6. Filiala Arh. St. Constanța, Fond Primăria Constanța, dos. 25/1893, f. 58
 7. Ibidem, f. 69
 8. Idem, dos. 25/1892, f.72
 9. Idem, dos, 25/1892, f. 58, 63
 10. Filiala Arhivelor Statului Constanța, Fond Primăria Constanța, dos. 25/1892, f. 75
 11. Idem, dos. 22/1893, f. 13; 15; 21
 12. Idem, dos. 25/1892, f. 8
 13. C.M.Boncu, Natalia Boncu, Constanța, Contribuții la istoricul localității, Buc., 1989, p. 62-66
 14. A. Rădulescu, Stoica Lascu, P. Hașotti, Ghid de oraș - Constanța - Editura Sport-turism, Buc., 1986, pp.72-73
- La acestea adăugăm :
- Ion Adam, Constanța pitorească, Buc., Editura librăriei "Universale" Alcelay et Co, p. 24-25
 - Th. Ionescu, I.N. Duployen, Constanța și Techirghiol - ghid ilustrat pentru vizitatori, p. 22-25
 - Tiberiu Petrilla Slătineanu, Constanța, călăuza municipiului, Tip. modernă, Constanța, 1946
 - I. M. Dobrogianu, Tomi - Constanța, Tip. Constanța, 1931, p. 90-91
 - Tudor Șoimaru, Constanța, Buc., pg. 72-73
 - Scarlet Hulubescu, Tomis, Kuustendge, Constanța, 1934
 - Filiala Arhivelor statului Constanța, Fond Primăria Constanța, dos. 25/1903-1909, f. 39
 - Idem, dos. 25/1903-1909, f. 72-73, f. 39
 - Idem, dos. 9/1910, f. 14-15, dos. 10/1910, f. 32, dos. 36/1910, f. 71, p. 72-73

**Cazinoul din Constanța
în perioada actuală.**

Cazinoul în perioada interbelică

LE CASINO DE CONSTANTZA

Ileana PITRESCU, Anna-Maria DIANA

- Résumé -

Les auteurs se proposent de mentionner les étapes de la construction du Casino, élevé sur la Falaise, bâtiment - emblème de Constantza, destiné à encourager l'agrément et la vie culturelle de la ville.

Cet édifice de Constantza est terminé en 1910, quand on en fait l'inauguration; en 1912 on y procède aux dernières retouches.

Le long des décennies, le Casino a offert l'hospitalité à de nombreuses troupes artistiques des d'orchestre. Pendant les semaines qui ont succédé à l'entrée de la Roumanie dans la première guerre mondiale, le Casino a été transformé en hôpital militaire; néanmoins le drapeau de la Croix Rouge n'a pas pu empêcher son bombardement, le 6 octobre 1916; des victimes et l'avarie partielle en sont le bilan.

Pendant l'entre-deux-guerres, on y a assisté à des événements politiques et culturels importants.

Après 1985, le Casino a été restauré, les travaux étant achevés en 1991.

A présent, le Casino de Constantza est un édifice ayant les mêmes destinations que les grands casinos européens.